

F o g l a l a t: Magyarország (kerületi ülések; k. helytartósági 's kamarai hiradás; különféle.) Spanyolország (proc-kamarai viták 's határozatok; hírek a' két táborbul; Mina betegeskedik.) Portugália (d. Pedro haldoklása; királyné esküje; új kormány, pártoskodás.) Anglia (szegényi törvény és birminghami lakoma; hírlapi bélyeg-eltörési terv 's a' t.) Törökország. Franciaország (Levasseur, Dupuytren; Lajos-Fülöp; Algier gyarmatozása; török követ; spanyol ügy; megyei és helyhatósági választások 's a' t.) Németalföld (hírek Amsterdam, Brüssel és Antwerpből.) Oroszország (Sándor czár emléke; Franzoni szobrász.) Gabonaár 's pénzkelet.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. Miután a' RR. kerületileg az urbéri kir. resolutionak már minden fejezetin keresztül mentek, 9kén azon választottság javaslata olvastatott föl, melly az urbéri vétségek 's urbéri szabályok áthágásabeli eseteknek, 's azokra szabandó büntetéseknek meghatározása iránt neveztetett ki. E' toldalék, a' kir. resolutio javaslatához képest a' VIIIk czikk. 5ik §szához lenne járulandó.

Ó cs. kir. Fölségeik oct. 10kén érkeztek vissza Brünnből Bécsbe kívánt épségben.

Nm. m. kir. helytartósági agens Szatthmáry Józsefnek Debreczenbe a' tisztántuli kerületi törvényszéknél tiszteleti táblabíróvá történt kegy. kineveztetése által megürült ügyviselői (agensi) hivatal, a' kegy. szabályozó rendelkezésnél fogva, ugyan a' Helytartótanács előtt teendő mind szó mind írásbeli próbatét utján levén betöltendő: erre nézve f. oct. 7kérül 28,640 sz. alatt költ fensőbb rendelkezésnél fogva, f. eszt. nov. 13ka tüzetik ki, melly napon minden, ki a' mondott hivatalra kívánkozik, szükséges bizonyítványokkal párosított folyamodásának előleges benyújtása mellett, a' kitűzött vizsgálati próbatétre személyesen megjelenni hivatalos.—A' nm. m. kir. udv. Kamara, a' kebelbeli jegyzőkönyvi hivatalnál Roeszler Jánosnak protocollistává neveztetésével megürült jegyzőkönyvi tisztségre, kiadó hivatali írások Disztinger Istvánt; — Pinkamezőre 30adossá Gévay Károly helybeli ellenőrt; Stegersbachra Czarich Máté Innersdorfon volt 30adost; Kubinyba Weichlein Károly Ujpalánkán volt 30adost; — továbbá Miskolczon ellenőrködő sómázsamester Poppel Imrét ugyane' hivatalban, de nagyobb fizetéssel Pozsonyba, 's helyette Miskolczra pesti sómázsamester Bánovich András; munkácsi sómázsás Schopf Jánost ugyane' hivatalban de nagyobb fizetéssel Temesvárra, 's helyette Munkácsra Pithényi Gyula komáromi sópajtaórt, ide ismét Amtmann János practicanst; végre Oláh Józef Gácson volt pajtaórt, ujvidéki sómázsás rendelő. (k. kam. tud.)

Különféle. A' nm. magyar kir. udv. Kan-czellaria, Magyarországon Miskolcztul kezdve Tornaljáig, Sajó-Kazincz és Putnokon keresztül új postajárást, névszerint pedig az utóbb nevezett

két helyen új postaállomásokat rendelt fölállíttatni. A' távolság Miskolcz és Sajó-Kazincz közt 1 $\frac{1}{2}$, Sajó-Kazincz és Putnok között egy, és Putnok 's Tornalja közt szinte egy postára van szabva, melly új postajárás f. eszt. nov. 1sőjével nyitattik meg. — Sz. kir. Pest városában a' közelebb mult évnegyed alatt, vagy is jul., aug. és sept. hónapban a' megholtak száma mindössze 1026ra megy. — Hazánkban az idei ritka bőségű borszüretet, vidékhöz képest eléggé bélyegezheti azon körülmény is, hogy Békesben Szarvas környékén találkoztak gazdák, kik edény hijánya miatt az új jó reménységű bort nem tudván hova szűrni, keszebbek valának a' hordókból, mennyire kerülhetlen szükségök volt, a' régi kevesebb hitelű borokat a' nélkül's a' helyett hogy azt borsesz-főzésre használták volna, az utczára folytatni, 's így az új termésnek helyét adni. Lippa körül pedig a' Bánságban sokan a' földben vermetek ástak, falait kirakták téglával 's kemény mázzal vakolván be, ilyenekbe öntögeték mustjokat, hol más módon nem juthattak szűrő edényhez. — Megint tűz! Sopronyban oct. 4kén a' külvárosban gyuladás támadván, kevés percz alatt 16 ház lett hamuvá. A' pusztulás helyével átellenben állott városi casinoépület is, ambár atól egy szabad pusztaság által volt elválasztva, minden iparkodás ellenére is földig égett. Fájdalom! hogy a' két redoute-terem házi készületeinek megmentésére fordított dicséretes iparkodás közben, több ember veszté életét a' boltozat rájuk zuhanta által; kik közül öten, 's köztük egy városi tisztviselő is, megesonkítva 's összeégve huzattak az omladványok alul ki; sokan csak nagy nehezen menekedtek a' haláltól meg, néhányan pedig maig sem találtatnak. A' tüzlármára támadt ijedelem, mellyet az e' tájon nem régen történt hasonló szerencsétlenségek öregbítettek, oly nagy vala, hogy e' miatt három öreg, u. m. Leitgeb kánonok, Spanraft néhai tanácsbeli, és Pfeifer kádármester életét veszté. Csak a' casinoval tőszomszédos épületek födeleinek lehányatása gátolható meg a' tűznek a' belső városba nyomulását.

SPAN Y O L O R S Z Á G.

Toreno beszédjére a' kölcsön és külföldi adósság ügyében a' már felhozottakon kívül jelesb még Trueba követ ur beszéde a' Guehardtfféle adós-

ságra nézve: „Ugyan miért kellene, mondá, e kölcsönt elismérnünk? talán, mert kötelet vete nyakunkra? Mi jusa, mi hatalma volt a' lázadó juntának illy kölcsönt venni föl? bizonyval nem más, mintha bármelly más zendülő csoport, melly elismert kormányt támad meg, hasonlót cselekednék. Illy alaptételek után Zumalacarreaguynak is joga lehet annyi kölcsönt szedni föl, a' mennyi teszszik, és Spanyolország köteles lesz valamennyit megfizetni. Ha már, mit cselekedni tartozunk, a' Guebhardtfele kölcsönt félrevetjük, nyilvános, hogy annak következéseit is meg kell tagadnunk. Értem azon gaz cseleket, mellyek szüleménye az örökös kamatok (Rente-n) név alatt ismeretes adósság; álmélet 's botránkozással tölti az egész financzvilágot. Midőn a' spanyol kormány, a' corteskölesön el nem ismerése miatt egykor, minden segédforrás 's minden hitel nélkül a' legnagyobb szorultságban látta magát, utóljára mindenből a' mint lehet, hasznokat kerese. A' kölcsönökben kimerithetlen aranybányákra talált; csekély pénzért nagy kötelezvényeket osztott ki, 's terhül tudta be a' nemzetnek, minek ez alig látta színét. Igy például Burgos ur, a' spanyol fogyasztó-pénztár ügyviselője Párisban, 1826ban levelet közle a' journal des Débatsban, mellyben ő Főlsége rendelkezésénél fogva fölszólítja a' Guebhardtfele kölesön részeseit, hogy kötelezvényeiket örökös rentekké változtassák. Ime innen keltek azon rentek (kamat-kötelezések), mellyek később a' parisi börzén olly iszonyu ményiségre halmosultanak. A' volt adósság azonban nem szűnt meg, mert a' madriti fogyasztó-pénztár igazgatójának 1829beli fölszólamlata szerint valósággal csupán $2\frac{1}{2}$ kötelezvény fordított a' guebhardt kölesönből örökös kamatozatuvá. Aguado urnak tehát (a' spanyol advarbanquierjának Párisban) nem kellett volna több kamat-kötelezést kibocsátani, mint a' mennyi a' mondott $2\frac{1}{2}$ kötelezvény értéke volt, vagy is csupán 1,036,000 reálnyt; azonban 547,128,000 reálnyt eresztett ki; vagy is más szavakkal egy, 545,977,200 r. új adósság állott elő, a' helyett hogy a' volt eltörletett volna. Elégge ismeretesek a' parisi börzén történt további botránkozató izgatások; azok következésiben volt kénytelen az akkori financzminister Roy ur az örökös rentek további kiadását eltiltani. De mi hatalma is volt Aguado urnak e' kötelezvényeket kibocsátani? Ő, az igaz, midőn később a' törvényhatóságok által ez iránt mindünnen sarkaltatott, a' királynak saját kéziratú parancsát mutatá elő; de hol maradt e' parancs öt év folyta alatt? Illy alaptétel mellett akármeddig minister is megcsalhatja királyát 's alattomban egész tartományokat adhat el; 's fog-

ná e' nemzet ez eladást törvényesnek ismérni? Épen illy természetű volt azon tömérdek csalás és pazarlás, mellyhez hasonlókat semmi történet nem mutathat, 's mellyekre bosszankodás és utálattal tekintett az egész művelt világ. Épen illy természetűek valának az okok, mellyek Spanyolországot kényszeríték rohanó sebességgel lépni le a' visszaélések lépcsőirül 's meghajtani fejét a' nyomoruság 's lealacsonyítás jármába. A' financzminister némileg a' nemzetet kívánta érte felelőssé tenni, azonban a' nemzet hidegen nézte a' vétkeket, mellyeket nevében követtek el; tompa borzongással nézte a' rettentő terhet, mellyet nyakára toltanak, 's mig szégyen és nyomoruságban sohajtozott, találkoztak emberek, kik az ő porán 's romjain építék boldogságuk kevély épületét; emberek, kik előbb homályban tengtenek, vagy kiknek már nevük is szomorut hirdete, kevés idő alatt olly dus fény 's pompában ragyogtak, milyent költeményekből a' napkeleti csillogó fényről tudunk, versenyt álltak gazdagság és tündökletben a' világ uralkodóival. — De eltérek az igazság alapjaitól, 's csak magát a' pusztá illedelmet hozom föl. Mellyik illik hozzánk inkább: a' nemzet érdekeit e, mellynek képviselői vagyunk, vagy azon néhány idegenét, kik hazánk lealacsonyításábul 's visszaélések homályából gazdagultak, előmozditanunk? Franecziaországgal akarnak bennünket ijesztgetni; nem maga volt e' ezen ország, melly mind szóval a' kamarákban, mind nyomtatással süttötte vala kárhóztató bélyegét ama' veszélyes börzejátékokra? Miképlehet javálnia most azt, mit akkor annyi megvetéssel rosznak kiáltott ki? Talán mert a' gonosz nőtten nőtt a' helyett, hogy fogyott volna? vagy talán mivel a' papirosok magas polezon álló nyerekedők kezeibe jutottak? Ha így van a' dolog, ugy szerencsétlenség azon urakra nézve; de nem elég ok, hogy az ország követői tekintetre méltassák. Szükség, hogy Europa nagy töképezesei egy durva leczkét kapjanak. A' financzminister ur hitelünk veszthetését emlegeté; mire való bennünket illy émelyítő phantommal ijesztgetni, mintha mingyárt fölbomlanék a' hitel, ha igazságtalan adósság nem fizettetik ki. 'S kik ezen ijesztgetés indítóji? valóban nem mások, mint kik a' dolognál leginkább vannak érdekelve; várasunk jelenleg teli van külföldiek ügyviselőjivel, kik mindenféle sötét híreket terjesztgetnek, hogy czéljokat érhessék. Ebben állanak készülteik 's eszközeik, 's adja isten! hogy ennél maradjanak, hogy megelégujjenek Spanyolországot ijesztgetni a' helyett, hogy elcsábítsák. De van még egy oldal, mellyet szinte hatalmasan pengetnek, a' nemzet böcsülete t. i. ezen egyetlen drága kincsünk,

melly politikai romjainkbul fönmaradt még. Én szégyenlem, hogy illy eszközhez nyulnak, olly kérdésnél, mellynek kivivásáért mindent inkább, mint a' nemzet böcsületét, kell vala érintésbe hozni. Milly örültség, minő ellenmondás, böcsülettel támogatni a' legrutabb csalást; annak szent paizsával fedezni a' gyalázatos visszaélést, rendtelenséget és gazságokat! Legnemesb érzelménél fogva kisérgetik az embert, hogy igaztalanságot szentesítsen. Jól van! Én is a' nemzet böcsületét szólítom föl: de azért, hogy kezdett utunktól ne térjünk el, hogy ne kényteleníttessünk egykor szégyény hazánkat siratnunk! Legyünk igazán Spanyolok, 's adja Isten őszinte felszólításom nehangozzék el üres szoként a' pusztában! Ezután Toremeja marq. szólott, a' kormány javaslata mellett, kivévén a' guebhardti kölcsönt, melly ugyanazon évben vétetett föl a' constitutio elnyomatására, midőn a' király szinte kölcsönt vett föl a' constitutio föntartására.

Sept. 22kén a' vitákat folytatván, Ochoa ur hasonló a' guebhardti adósság ellen nyilatkozott: „Kérdem, mondá a' szónok, azon uraktól, kik elismerés mellett harcolnak, valjon hihetik e, hogy a' cortes és spanyol nemzet az urgeli junta örökösévé tehesse magát, 's így önmaga ellen leheszen lázadó? Ellenvetik ugyan: azért fogadják el a' kölcsönt, mert a' király helyben hagyta. De a' mi magában semmi, helyben hagyhatja e azt a' király?“ Szintígy szólott Butron ur; Tejada ellenben a' biztossági kisebbszám javaslatát ajánlotta. Montevirgen kikelt ez ajánlás ellen, mert, ugymond, az egész javaslat esupa ellenmondás. Kikerülni akarják a' megbukást, azonban okaik oda vágnak, hogy a' nemzet se a' kamatokat se a' fogyasztéket nem fizetheti meg; mert az összes adósság, a' belföldivel együtt t. i., 16 ezer millió real iszonyu tömérdékségre rug! Erre heves zajongás közt sokan végét kívánák a' vitatásnak, de a' többség folytatni határozá. Más nap, sept. 23kán, a' kamara elnöke (gr. Almodovar) nem jelent meg az ülésben, mint mondák, gyöngékedés miatt. A' kérdés ekkor oda gördült: valjon a' ministerek javaslata vétessék e előbb szavazás alá, vagy a' biztosság félické? De las Navas gr. keményen megtámadá a' ministereket 's megjegyzé, hogy a' finansminister maga sincs talán saját javaslata helyessége felől egészen meggyőződve, mert vitatások közben annyira ellenkezett önmagával, hogy utóljára, első nyilatkozásaihoz képest szinte maga ellen harczolt (nevetés). Toreno hasonló csipdezéssel felelt a' szólnak. Rosa ur mellözhetlennek állitá, hogy a' kamara a' kormányi javaslatnak engedjen előbbséget, mert törvényjavaslatot egye-

dül a' királyné tehet, 's így ha a' biztosság véleménye vétetik föl előbb, a' királyné kezdeményi joga sértetik meg. A' kamara végre 104>94 szóval a' ministerinek engedett előbbséget. Sept. 24kén tehát az egyes czikkelyek, 's névszerint az első, melly szerint „minden, akár 1823 előtti akár utáni adósság elismértetik“ véteték vitatásba. Las Navas gr. „Lehetetlen, ugymond, ha valaki igazán magába száll, csak védelmezni is a' guebhardti adósságot!“ 's hosszasan előszámlálá újra az elkövetett iszonyu csalásokat, névszerint mellyeket Aguado banquier, 's Belesteros és Burgos ministerek tettek. Utána hasonló értelemben és tüzzel szóltak la Santa, Toremeja, Palarea, Garcia Carasco 's többek; mig végre a' mondott Guebhardtféle adósság védelmére egyedül maga Toreno kele föl. „Nem Guebhardt volt, ugymond, hanem Ouvrard, ki a' constitutio ellenséginek legelső kölcsönzött pénzt; Guebhardt csak a' veronai congressus után jöve Spanyolországba, 's kölcsöne iránt nem is az urgeli juntával, hanem azon kormányssággal, melly az angoulemei hget Madritba vezeté, bocsátkozott alkuba. Pénzét pedig nagyobb részint már Ferdinand alatt fizette a' kinstárba. Speculansok nem ismernek vélemény-pártokat, hanem annak adják pénzüket, kitül nagyobb nyereséget várnak, nem kérdvén: liberális e adósuk vagy legitimista?“ Erre a' szavazás más napra halasztatott.

Sept. 29kén Párisban a' börzén következő telegraphi hir függesztetett ki Madritbul sept. 25kéről: „Mintán a' procurador-kamara tegnapelőtt a' külső adósságruli általános vitatást bérekeszté, a' mai ülésben 63 szóval 47 ellen, a' ministeri javaslat első czikkjét fogadta el, melly így szól: A' kormány által különféle időkben külföldön felvett adósságok, névszerint pedig az 1823-előttiek ugy, mint az utániak, statusadósságnak ismértetnek.“ — E' hir Párisban a' status-papírosok böcsét igen felszökteté. Azonban más nap a' National hiányosnak mondá a' telegraphi jelentést, annyiban, hogy a' kamarai végzést nem egészen közlötte, mert az „ismértetnek“ szó után, még ennek kell vala következni: „föntartván az alább következő kivételeket.“ És valóban a' 2dik telegraphi hir már ezt hozá: „Madrit sept. 27. délutáni 5 óraker. Ámbár a' kamara tegnapelötti ülésében a' ministeri javaslat első czikkjét elfogadá: mindazáltal tegnapi ülésében a' Guebhardtféle kölcsönt nagy szótöbbséggel félre veté.“ Néhány órával később ismét ezt jelenté a' telegraph: „Mai ülésben (27kén) a' 2ik czikk, a' biztossági kisebbszám értelméhez módosítva fogadtatott el, 's a' 3ik czikk, melly az adósságot activ és passivra

osztá, 58 > 44 szóval félrevettetett. E' czikk, valamint a' többi következő is visszautasított a' biztosságra, melly hétfőn (29kén) fogja felőle tudósítását benyújtani. A' Guebhardtfele kölcsöni papirosok a' telegraph ezen utóbbi hircire, 40rül egyszerre 20ra estek alá.

A' Moniteur sept. 30kárul ezeket közli a' spanyol táborból: Rodil már bucsut vett a' seregektől 's utban van Estremadura felé, melly tartományban újra főkapitányságot viselend. — Espartero 15kén Mungia körül a' biscayai insurgensekre bukkant; néhányat levert közülök, a' többi megfutott. — 19kén Castor carlosi vezér Villarcayot támadta meg 's fölgyújtotta. Más nap Iriarte gen. utána száguldván szerencsésen beérte, 20 embert levert seregéből 's a' Villarcayobul elszakmányolt holmit mind visszakeríté, melly uttal a' castiliani junta minden irományait is lefoglalá. — Az insurgensek fő ereje most ismét a' Bastanvölgyben van, ott tartózkodik d. Carlos is, és alig muliknap, hogy az elisondói kis őrség meg ne támadtatnék, azonban ez igen vitézül védi magát. — S. Sebastianban 26ka óta a' várőrség és lakosság nagy szükségét szenved vizben, a' carlosiak valamennyi vizesatornát, mellyeken a' viz a' városba vezettedék, elszegtek, 's már most az egész város a' fellegvári vizgödrökre (cisternákra) szorult. — Bayonnei levél szerint a' carlosiak egész hadereje nyolcz zászlóalj navarrai gyalogságból, két csapat láncsásból és 1250 lovasból áll. Egyegy zászlóalj 700 embert foglal magában. A' négy első zászlóaljat 's a' lovaság nagyobb részét Zumalacarreguy vezérli. A' láncsások 2dik csapatja 's az alavai zászlóalj, meg 500 lovas d. Carlost, ennek ministereit 's Erasot kíséri. A' többi zászlóalj két csapat guipuzcoaiakkal Elisondót ostromolná. Se ruházatjuk (kivált lábbelijök) bőcsületes, se hadiszerek elegendő; ezen kívül a' ruh is igen elhatalmazott köztük.

A' Moniteur oct. 3kán legujabbképen ezt közli a' spanyol szélekről: Telegraphi tudósítás szerint Elisondóban az őrizet vezérletét gen. Cordova vette át sept. 29kén. Ugyanez nap sok fegyver és hadikészület szállított az erőségbe. D. Carlos Esnosban van. Cuevillast gen. Manso visszazáta Navarrába. — National oct. 3kán: Fájdalommal értjük, hogy gen. Mina súlyos betegsége miatt a' fontos tisztet, mellyre hazája 's közvélemény hitta meg, mingyárt nem kezdheti el. Midőn a' kineveztetési decretumot a' spanyol consul Bayonneban neki átnyujtá, akkor is ágyban fekvő, 's kineveztetését olly hidegvérrel fogadá, mint kit szenvedés sulya nyom. A' consul előtt némelly megjegyzéseket tőn azon illetlenségről, mellyel Madrilban a' katonai kormányokat fölszítani

szeretik; kárhóztatá Rodilt, hogy fő nélkül hagyá a' sereget; 's végre időt kért magának meggondolásra. — A' Messenger szerint Rodil, gen. Mina megérkezéseig folytatni fogja a' fővezérséget.

P O R T U G Á L I A.

Parisi hírlapok szerint oct. 1sójérül, Madritba hire jött volna d. Pedro halálának. Ugyan e' hir szárnyalt Londonban is sept. 20kán, azon kút-főből, hogy City of Edinburg hajó, melly Lissabont sept. 19kén hagyta el, 22kén Porto körül vitorlázván, épen akkor ment volna a' telegraphi tudósítás d. Pedronak ezelőtti napon történt halála felől. A' dologban egyébiránt még eddig semmi hivatalos. — Palmella hg. 19kén, miután egy új ministerium alkotása iránt ő fölsége meghagyását vette, következő levelet irt a' követkamara elnökéhez: „Uram! Jelentésül a' követ uraknak szerencsém van ide mellékelve küldeni ő fölsége felelete másolatját azon küldöttség előadására, melly ő fölségének az ország RRei nevében a' nagykorusági határozatot meghozá. Parancsot kaptam egyszersmind ő fölségétől tudósitanom az Urat, hogy holnap délutáni 1 órakor a' követkamarában kir. ülés fog tartatni, mellyben a' charta értelméhez képest ő fölsége a' hitet leteendi. Kötelességemnek tartom továbbá jelenteni, hogy ő fölsége, midőn mondott válaszát nekem általadá, egyszersmind fölhatalmazott kinyilatkoztatnom, hogy még az eskü megtörténendéseig az ország pecsétje a' mostani kormánynál marad; azontul pedig ő fölsége azonnal új ministeriumot alkotand.“ — Az esküvés, mint irtuk, másnap 20kán csakugyan végbe ment. — Erről a' Standard levelezője 20kárul következőt ír: „Könnyen gondolhatni, milly zavarba jött a' kormány d. Pedro reményvesztett állapotja miatt. A' ministerekre, kik különben is remegni kezdének hivatalukért, már ki van mondva a' véghatározat. A' királyné ma egész ünnepi pompában mene a' követkamarába 's fölesküvék a' constitutióra. E' nézőjáték igen fényes vala, de érzélemre igen keveset ható. Látni volt esillogó páireket 's külföldi követeket, tollakkal 's drágakövekkel elborított szépségeket: de lelkesedést, millyent különben illy alkalom szülni szokott, esékelyet lehele tapasztalni. — Mint mondják, d. Pedro teste már oszladásba ment át, 's legföljebb még néhány óráig élhet. Lelki nyugalmáról 's halálhoz készütségéről némelly igen érzékenyítő jeleneteket beszélnek. Tegnap leányát magához hivatá 's komolyan lelkére köté ama' nagy kötelességeket, mellyeket immár átveendő lenne; atyailag inté őrizni 's föntartani a' constitutiót, mellytől függ egyedül trónja fönmaradhatása, 's a' t. — Közösen hiszik a' haldokló regens felől, hogy halála

előtt ellenségét, a' fogoly Pinto Pizarro ezredes, szabadon bocsáttatja.

D. Pedro halála felől a' legújabb hírek sem hoznak bizonyost, sőt a' fentebbiekkel ellenkezőleg a' Times levelezője 28kárul azt írja, hogy a' hg. még ezelőtti nap (27kén) is életben volt. Érzékeny bánattal hallgatá a' kamara 's karzatra fölgyült nép, 18kán a' regens lemondó levele fölolvastatását. Rövid tanácskozás után elhatározott a' kérdést ugyanazon választottságra bízni, melly előbb regensségi 's a' királyné összekelése iránti kérdésekben vala kinevezve. A' választottság tagjai közt volt marsal Saldanha is. A' határozat tudva van. Javaslatba hozá t. i. a' választottság, a' királynét nagykorunak nyilatkoztatni, mit a' kamarák azonnal elfogadtak, a' követeké ugyan egyes akarattal, a' paireké pedig 25 szóval 6 ellen. Ez ellen szavazott tagok ezek: Fronteira és Loulé marq., Villareal, Taipa és Lumiães gróf és Trigoso ur, kiknek véleménye oda ment, hogy a' királyné 18 esztendőskoraig a' charta értelme szerint d. Izabella Maria infans hgassz. viselje a' regensséget. A' cortes határozatát egy küldöttség vivé meg a' királynénak, ki azt következő válaszzal fogadá: „Köszönöm az ország rendeinél rám nézve hozott határozatjokat, ámbár mellette végtelen panaszom 's fájlalom az okokat, mellyek miatt azt hozni kelle. Igérem, hogy mindent mi erőmtől telhetik, tenni fogok az ország alkotmányá főtartására. Törekedni fogok fönséges atyám erényeit követni, 's mindenben az ő példája 's tanácsa szerint cselekedni.“ — Mielőtt e' határozat hozaték, pëndítve volt azon szándék is, hogy a' királyné mellé, valamig nagykorúságát eléré, négy tagbul álló kormánytanács rendeltetnék. A' tanács tagjaival Palmella (a' pairkamara elnöke) a' coimbrai püspök (a' követház elnöke), Terceira hg. és Saldanha valának jelölve. — 17kén estve későn az oppositio valamennyi tagjai, mind a' két kamarából, Campos ur házába gyüleének előleges tanácskozásra. Több óraig tartott hosszas vitások után, küldöttséget határozott e' mellék v. szakadék-gyüleéske, melly d. Izabella Maria hgassz. szonynak az oppositio szándékát megvigye. Saldanha, ki néhány órával előbb, a' föntebb említett kormány-tanács fölláttatására nyilatkozott, itten ujra örömmel az infans hgasszony mellett szavazott. A' küldöttség márjókör reggel (18dikán) a' Bemfica palotában volt, 's a' regensnének ohajtottnál azonnal audientiát nyert. Az oppositioi tagok ajánlása írásban nyújtott által, 's hozzá csatolva voltak a' föltételek, mellyeknél fogvást a' regensség ajánltaték. Az infans hgasszony érzelmeitől könybe lábadvá, 's korábbi regensségebéli viseleteért heszasan és ismétlen

bánkodva, nyilatkozatá magát késznek a' regensség-elfogadásra. — Saldanhának ezen két nyelvüése igen kellemetlen dilemmába hozá a' ministereket, mellybül azonban szép szerével 's a' marsalra nézve egészen váratlan módon menekedtek ki. A' marsal t. i. mint föntebb érintök, tagja levén a' választottságnak, mellyre d. Pedro lemondó írása bizatott, itt Magalhaes és Acevedo által minden okaibul kiforgattott, kik nem csekély álmélkodására még azon új javaslatot is tevék 's vivák ki, hogy a' királyné minden mellékes kormánytanács vagy regens nélkül, azonnal nagykorunak nyilatkoztassék. Az oppositio többi tagjai nem kevesbé bámultanak el, midőn a' kamarában a' biztosság véleménye fölolvastatott 's mielőtt föleszmélhettek, a' többség már el is fogadá a' véleményt. Erre a' királyné más nap letevé az esküt. Midőn az országházbul visszatére, némelly, elég gondolatlanul épen akkor föleresztett rakéták miatt, a' lovak igen megszilajultak 's csak nagy nehezen valának csilapithatók bokrosságokbul. A' királyné igen meg volt ijedve, de baja nem esett. — Most már legnagyobb kérdés az: valljon meghagyé a' királyné némelly jelesbeket a' volt ministerek közül, vagy egészen új kormányt alkot? Senki sincs az oppositioiban, ki legalább Carvalho ur megmaradását őszintén nem ohajtaná; de ez, más felekezeti emberekkel együtt szolgálni teljességgel nem akar. „Én nem akarok, mondá baráti körében, semmi pártnak játékeszközül szolgálni, a' mit eddig cselekedtem, azt Portugáliában senki más nem teheti. Most még böcsülettel léphetek vissza tiszt pályánról. Vannak ugyan messze terjedő javaslatim hatalmas javításokra minden néposztály iránt, de ha némelly barátim meg nem maradnak a' kormányban, az egész pedig nem követi azon javító rendszert, mellyet a' császár és mi annyi munkával hozhattunk be, ugy ministeriumot semmikép sem vállalok.

A N G L I A.

Mióta a' szegényi törvény megjelent, sokfélekép megtámadták azt, 's vele Brougham lordot, a' törvény szerzőjét. Különösen a' Times kedvencz fegyvere az Brougham l. ellen. Hol csak módját ejtheti, példákat említ, mi elégületlen azzal a' nép, 's mi káros befolyásu az az országra. Egy említ egyet sept. 15röl Birminghamból, hol Attwood. T. és Scholefield l. parlamenttagok tiszteletére közel 3000 személyből álló lakoma tartott. Scholefield ez alkalommal nagy örömet jelenté azon, hogy a' szegényi törvényről nem a' többséggel szavaza. „Nem nézhetni, ugymond többek közt, e' törvényt utálat nélkül. Oda ezélok, hogy a' szegényeket legszentebb legelszájtáthatlanabá jogaiktól fossza még. (tetszés) Miért nem javas-

osztá, 58 > 44 szóval félrevetett. E' cikk, valamint a' többi következő is visszautasított a' biztosságra, mely hétfőn (29kén) fogja felőle tudósítását benyújtani. — A' Guehardtféle kölcsöni papirosok a' telegraph ezen utóbbi hűreire, 40rűl egyszerre 20ra estek alá.

A' Moniteur sept. 30kárul ezeket közli a' spanyol táborból: Rodil már bucsut vett a' seregtűl 's utban van Estremadura felé, mely tartományban újra főkapitányságot viselend. — Espartero 15kén Mungia körül a' biscayai insurgensekre bukkant; néhányat levert közülök, a' többi megfutott. — 19kén Castor carlosi vezér Villarcayot támadta meg 's fölgyújtotta. Más nap Iriarte gen. utána száguldván szerencsésen beérte, 20 embert levert seregébűl 's a' Villarcayobul elszakmányolt holmit mind visszakeríté, mely uttal a' castilliai junta minden írományait is lefoglalá. — Az insurgensek fő ereje most ismét a' Bastanvölgyben van, ott tartózkodik d. Carlos is, és alig mulik nap, hogy az elisondói kis őrség meg ne támadtatnék, azonban ez igen vitézűl védi magát. — S. Sebastianban 26ka óta a' várőrség és lakosság nagy szükségét szenved vizben, a' carlosiak valamennyi vizesatornát, melyeken a' viz a' városba vezettedék, elszegtek, 's már most az egész város a' fellegvári vizgödrökre (cisternákra) szorult. — Bayonnei levél szerint a' carlosiak egész hadereje nyolcz zászlóalj navarrai gyalogságbul, két csapat láncásbul és 1250 lovasbul áll. Egyegy zászlóalj 700 embert foglal magában. A' négy első zászlóaljat 's a' lovasság nagyobb részét Zumalacarreguy vezérli. A' láncások 2dik csapatja 's az alavai zászlóalj, meg 500 lovas d. Carlost, ennek ministereit 's Erasot kíséri. A' többi zászlóalj két csapat guipuzcoaiakkal Elisondót ostromolná. Se ruházatjuk (kivált lábhelijök) böcsületes, se hadiszerek elegendő; ezen kívül a' ruh is igen elhatalmazott köztűk.

A' Moniteur oct. 3kán legujabbképen ezt közli a' spanyol szélekrűl: Telegraphi tudósítás szerint Elisondóban az őrizet vezérletét gen. Cordova vette át sept. 29kén. Ugyanez nap sok fegyver és hadikészűlet szállittatott az erősségbe. D. Carlos Esnosban van. Cuevillast gen. Manso visszazate Navarrába. — National oct. 3kán: Fájdalommal értűk, hogy gen. Mina súlyos betegsége miatt a' fontos tisztet, melyre hazája 's közvélemény hitta meg, mingyárt nem kezdheti el. Midőn a' kineveztetési decretumot a' spanyol consul Bayonneban neki átnyujtá, akkor is ágyban fekűtt, 's kineveztetését olly hidegvérrel fogadá, mint kit szenvedés sulya nyom. A' consul előtt némelly megjegyzéseket tön azon illetlenségrűl, mellyel Madridban a' katonai kormányokat fölosztani

szeretik; kárhoztatá Rodilt, hogy fő nélkül hagyá a' sereget; 's végre időt kért magának meggondolásra. — A' Messenger szerint Rodil, gen. Mina megérkezéseig folytatni fogja a' fővezérséget.

P O R T U G Á L I A .

Parisi hirlapok szerint oct. 1sőjérűl, Madridba hűre jött volna d. Pedro halálának. Ugyan e' hűr szárnyalt Londonban is sept. 20kán, azon kűtfőbűl, hogy City of Edinburg hajó, mely Lissabont sept. 19kén hagyta el, 22kén Porto körül vitorlázván, épen akkor ment volna a' telegraphi tudósítás d. Pedronak ezelőtti napon történt halála felől. A' dologban egyébiránt még eddig semmi hivatalos. — Palmella hg. 19kén, miután egy új ministerium alkotása iránt ő fölsége meghagyását vette, következő levelet irt a' követkamara elnökéhez: „Uram! Jelentésűl a' követ uraknak szerencsém van ide mellékelve küldeni ő fölsége felelete másolatját azon küldöttség előadására, mely ő fölségének az ország RRei nevében a' nagykorusági határozatot meghozá. Parancsot kaptam egyszersmind ő fölségétűl tudósitanom az Urat, hogy holnap délutáni 1 órakor a' követkamarában kir. ülés fog tartatni, melyben a' charta értelméhez képest ő fölsége a' hitet leteendi. Kötelességemnek tartom továbbá jelenteni, hogy ő fölsége, midőn mondott válaszát nekem általadá, egyszersmind fölhatalmazott kinyilatkoztatnom, hogy még az eskű megtörténendéseig az ország pecsétje a' mostani kormánynál marad; azontul pedig ő fölsége azonnal új ministeriumot alkotand.“ — Az eskűvés, mint irtuk, másnap 20kán csakugyan végbe ment. — Erről a' Standard levelezője 20kárul következőt irt: „Könnyen gondolhatni, milly zavarba jött a' kormány d. Pedro reményvesztett állapotja miatt. A' ministerekre, kik különben is remegni kezdenek hivatalukért, már ki van mondva a' véghatározat. A' királyné ma egész ünnepi pompában mene a' követkamarába 's föleskűvök a' constitutióra. E' nézőjáték igen fényes vala, de érzelemre igen keveset ható. Látni volt csillogó paireket 's külföldi követeket, tollakkal 's drágakövekkel elborított szépségeket: de lelkesedést, millyent különben illy alkalom szűlni szokott, esekélyet lehele tapasztalni. — Mint mondűk, d. Pedro teste már oszladásba ment át, 's legfűljebb még néhány óráig élhet. Lelki nyugalmarűl 's halálhoz készűltségérűl némelly igen érzékenyítő jeleneteket beszélnek. Tegnap leányát magához hivatá 's komolyan lelkére köté ama' nagy kötelességeket, melyeket immár átveendő lenne; atyailag inté őrizni 's föntartani a' constitutiót, mellytűl függ egyedűl trónja fönmaradhatása, 's a' t. — Közösen hiszik a' haldokló regens felől, hogy halála

előtt ellenségét, a' fogoly Pinto Pizarro ezredest, szabadon bocsáttatja.

D. Pedro halála felől a' legújabb hírek sem hoznak bizonyost, sőt a' fentebbiekkel ellenkezőleg a' Times levelezője 28kárul azt írja, hogy a' hg. még ezelőtti nap (27kén) is életben volt. Érzékeny bánattal hallgatá a' kamara's karzatra fölgyült nép, 18kán a' regens lemondó levele fölolvastatását. Rövid tanácskozás után elhatározott a' kérdést ugyanazon választottságra bízni, mely előbb regensségi 's a' királyné összekelése iránti kérdésekben vala kinevezve. A' választottság tagjai közt volt marsal Saldanha is. A' határozat tudva van. Javaslatba hozá t. i. a' választottság, a' királynét nagykorunak nyilatkoztatni, mit a' kamarák azonnal elfogadtak, a' követeké ugyan egyes akarattal, a' paireké pedig 25 szóval 6 ellen. Ez ellen szavazott tagok ezek: Fronteira és Loulé marq., Villareal, Taipa és Lumiães gróf és Trigoso ur, kiknek véleménye oda ment, hogy a' királyné 18 esztendőskoraig a' charta értelme szerint d. Izabella Maria infans hgassz. viselje a' regensséget. A' cortes határozatát egy küldöttség vivé meg a' királynénak, ki azt következő válaszszal fogadá: „Köszönöm az ország rendeinnek rám nézve hozott határozatjukat, ámbár mellette végtelen panaszom 's fájlalom az okokat, mellyek miatt azt hozni kelle. Igérem, hogy mindent mi erőmtől telhetik, tenni fogok az ország alkotmányá föntartására. Törekedni fogok fönséges atyám erényeit követni, 's mindenben az ő példája 's tanácsa szerint cselekedni.“ — Mielőtt e' határozat hozaték, pëndítve volt azon szándék is, hogy a' királyné mellé, valamíg nagykorúságát elérendi, négy tagbul álló kormánytanács rendeltetnék. A' tanács tagjaival Palmella (a' pairkamara elnöke) a' coimbrai püspök (a' követház elnöke), Terceira hg. és Saldanha valának jelölve. — 17kén estve későn az oppositio valamennyi tagjai, mind a' két kamarábul, Campos ur házába gyülenek előleges tanácskozássra. Több óraig tartott hosszas vitások után, küldöttséget határozott e' mellék v. szakadók-gyüleke, melly d. Izabella Maria hgasszonynak az oppositio szándékát megvigye. Saldanha, ki néhány órával előbb, a' föntebb említett kormány-tanács fölállítatására nyilatkozott, itten ujra örömmel az infans hgasszony mellett szavazott. A' küldöttség márjókör reggel (18dikán) a' Bemfica palotában volt, 's a' regensnének ohajtottnál azonnal audientiát nyert. Az oppositioi tagok ajánlása írásban nyújtott által, 's hozzá csatolva voltak a' föltételek, mellyeknél fogvást a' regensség ajánltaték. Az infans hgasszony érzelmeitől könybe lábadvá, 's korábbi regensségebéli viseleteért haszasan és ismétlen

bánkodva, nyilatkozatá magát késznek a' regensség-elfogadásra. — Saldanhának ezen két nyelvüségé igen kellemetlen dilemmába hozá a' ministereket, mellybül azonban szép szerével 's a' marsalra nézve egészen váratlan módon menekedtek ki. A' marsal t. i. mint föntebb érintök, tagja levén a' választottságnak, mellyre d. Pedro lemondó írása bizatott, itt Magalhaes és Acevedo által minden okaibul kiforgattatott, kik nem csekély álmétkodására még azon uj javaslatot is tevék 's vivák ki, hogy a' királyné minden mellékes kormánytanács vagy regens nélkül, azonnal nagykorunak nyilatkoztassék. Az oppositio többi tagjai nem kevesbé bámultanak el, midőn a' kamarában a' biztosság véleménye fölolvastatott 's mielőtt föleszmélhettek, a' többség már el is fogadá a' véleményyt. Erre a' királyné más nap letevé az esküt. Midőn az országházbul visszatére, némelly, elég gondolatlanul épen akkor föleresztett rakéták miatt, a' lovak igen megszilajultak 's csak nagy nehezen valának csilapithatók bokrosságokbul. A' királyné igen meg volt ijedve, de baja nem esett. — Most már legnagyobb kérdés az: valljon meghagyé a' királyné némelly jelesbeket a' volt ministerek közül, vagy egészen uj kormányt alkot? Senki sincs az oppositioiban, ki legalább Carvalho ur megmaradását őszintén nem ohajtaná; de ez, más felekezeti emberekkel együtt szolgálni teljességgel nem akar. „Én nem akarok, mondá baráti körében, semmi pártnak játékeszközül szolgálni, a' mit eddig cselekedtem, azt Portugáliában senki más nem teheti. Most még böcsülettel léphetek vissza tisztpályámról. Vannak ugyan messze terjedő javaslatim hatalmas javításokra minden néposztály iránt, de ha némelly barátim meg nem maradnak a' kormányban, az egész pedig nem követi azon javító rendszert, mellyet a' császár és mi annyi munkával hozhattunk be, ugy ministeriumot semmikép sem vállalok.

A N G L I A.

Mióta a' szegényi törvény megjelent, sokfélekép megtámadták azt, 's vele Brougham lordot, a' törvény szerzőjét. Különösen a' Times kedvencz fegyvere az Brougham l. ellen. Hol csak módját ejtheti, példákat említ, mi elégületlen azzal a' nép, 's mi káros befolyásu az az országra. Így említ egyet sept. 15röl Birminghamból, hol Attwood. T. és Scholefield l. parlamenttagok tiszteletére közel 3000 személyből álló lakoma tartatott. Scholefield ez alkalommal nagy örömet jelenté azon, hogy a' szegényi törvényről nem a' többséggel szavaza. „Nem nézhetni, ugymond többek közt, e' törvényt utálat nélkül. Oda, ezélez, hogy a' szegényeket legszentebb legelsajátíthatlanabb jogaiktól fossza még. (tetszés) Miért nem javas-

lottak a' ministerek, kérdem, tulajdoni adót? (tetszés). Attwood ur a' reformált parlamentet támadá meg, állítván, hogy tagjai, kevés kivétellel, most is csak olly szolgálaiak, mint azelőtt 's annyira, hogy majdnem sajnálja a' reform ügyében mutatott közremunkálását. — Miért csipdesi, sőt döföldözi a' Times Brougham lordot, kit valaha tenyerén hordozta meg és kimagyarázhatni azon irány és szándékból, melyet a' lordkancellár Aberdeenben tartott beszéde végén nyilvánított; így szólott az: „Hogy hamisan vádolnak, majd nem sokára mindenki tudtára fog lenni. Ellenem zuhognak, mert oda czélzok, hogy a' nép olcsón juthasson ismeretekhez. A' könyvárosok mérgeződnek rám és Althorp lordra, mert nyereségöket csökkentjük. Mi a' kiadók egész seregét ellenünk böszítettük. Ránk támadnak, 's azon panaszkodnak, hogy már most olcsón kell árulniok. Ők ezivakodnak velünk, nem mi velök. Zivatar tör ellenünk, de nyugottan várjuk azt be, meggyőződvn, hogy elvonuland, 's az ég ismét földerül. Am menjenek utjokon, minket a' rágalom nem téveszt nem csüggeszt el. Csevegni hallok egy madarkát füleimbe, hogy eljövend azon nap, mellyen az emberek véleményeiket nem hirlapokból merítendik többé. Nézetim e' tekintetben némellyek előtt álmódosások 's ábrándosoknak tetszenek, de én úgy tartom, a' különség 7 és 3 pence közt kézzelfogható, 's ugyanazon madárka csevegi, hogy talán már néhány hónap mulva is ki fog az mutatkozni, mikép áll. (A' Times, valamint minden hirlap, egyes száma Londonban 7 pence, vagy 21 kr. Ha pedig a' bélyeg (Stempel) eltörletik, mint Brougham kívánja, és sürgeti, akkor egy szám ára 3 pence vagy 9 kr. — leend; mi a' hirlap-ügyben természetesen nagy változást okozand, 's e' változatoknak nem barátja a' tömérdek testü Times.) — A' parlament által kinevezett biztosság a' henye-hivatalok (sinecure) vizsgálatára, tudósítását nyomtatásban adta ki, 's benne 108 közül épen 100zat nyilvánított henye hivatalnak. Rövid foglalatja ebben áll: 1810ben Angliában 242 henye-hivatal (sinecure) volt, mellyek a' statusnak 297,095 ft. stbe kerültek (3,000,000 pengő forinton felül!) A' most fenálló 100 henye-hivatal az országnak csak 97,803 ft. stgjebe van; 's a' kormány ettől is meg akarná az országot szabadítani 's méltán. — Cobbett Dublinban sept. 24én estve kezdett némi kis játékszinben lezckéket tartani. A' búmenet-ár 2 schilling, 1 sch. és 6 pence a' karzatokra. Lezckéit azon czélből adja, hogy írlandi utazására költséget szerzhessen magának, minthogy minden irányban szándékozik azt bejárni, hogy a' nép állapotját 's érzelmét nyomosan kitanulja.

A' Courier is igen kikel azon terv ellen, melyet Brougham l. készül létesíteni, t. i. a' hirlapi bélyeg-eltörés ellen. Megengedi ugyan, 's lehetségesnek hiszi, hogy a' nép elég ép értelmű lesz nem hajlani a' netán megkísérhető csábitásokra; de azt is, még pedig 50szer valóbb szünnek gondolja, hogy valaki elhithetné a' néppel álekoskodás utján, hogy hasznos dolog lenne a' pénzalapokat lejobb szállítani, 's akkor nemcsak az alapbirtokosak, hanem a' kereskedés és gyárok is esalhatlanul és fölszámíthatlanul veszténeek. Szóval: a' jónak ismért dolgot ázzal támadja meg, mert azzal visszaélhetni. — A' keletindiai társaság igazgatóji közhírré teszik, hogy Bombayből Suez földszoroson át a' fekete tenger felé szabályos postajárás fog létesülni. Annyit már egyéb hírek után is mondhatni, hogy Suezből (a' vöröstengertől) Cairóig vasutat készül Ali állíttatni, honnan az áruk Alexandriába hajón fognak szállíttatni, míg Cairo és Alexandria közt is részint a' Nil folyam újra szabályoztatni, részint vasut készülni fog, mellynek hasonlag kidolgozák már tervét. — Felső-Canada lakosai fölrást nyujtotak be a' királynak, mellyben hű hozzá ragaszkodásukat fejezvn ki, oda nyilatkoznak, hogy Felső-Canada soha sem kíván Angliától elszakadni.

TÖRÖKORSZÁG.

Konstantinápolyból aug. 26ról érkezett hír mondja, hogy ott messze elágazott összeesküvést fődöztek fel, melly a' szultánt készült elsikkasztani. Azt hiszik, az összeesküvést Mehemed Ali ügyvivőji intézték, mert több bele szőtt individuumnál tetemes pénzmennyiséget találtak, mellyeket magányos személyektől nehezen kaphattak. Számos elfogatás történt, 's a' porta Brussába küldte biztosságot, hogy erről nyomozást tegyen, 's a' vétkeket pörölje meg. — Az angol Globe azt írja ugyan onnan, hogy Russzia teljességgel nem akará a' portát Alit megtámadásában segíteni. Ez által megerősül azon úgy is elterjedt hír, hogy Russzia sem olly készült ellenkedésekre, sem olly hajlandó, mint sokan hívék 's hiszik. A' Globe azt is jelenti, hogy Törökországból a' görög családok kiköltözése Moreába mind inkább szaporodik; és pedig nem egyedül európai Törökországból, hanem Kiasziából 's az ási tartományokból is számosan tudulnak oda. — Ugyancsak Konstantinápolyból sept. 11kén érkezett tudósítások szerint a' város teljes nyugalomban vala. A' dögmirigy enyhült; de a' seregek átszállítása Ásiába még folyvást tart, mi a' frank diplomatáknak nem igen tetszik, de nem gátolhatják. Naponként több hajó rakatik meg mindenféle hadszerrel, mellyeken Scutariba eveznek. Nem rég két fregát vitorlázott a' dardanellák fe-

lé, 's a' csatornán kívül némi távolságra állapodott meg, mi az angol őrszem-hajókban nagy figyelmet gerjesztett. Ezt azonban csak gyakorlásnak nézhetni. —

FRANCZIAORSZÁG.

Egyik lyoni ministeri lap szerint, a' munkások ott ismét egyesületeket képeztek. — Dupuytren ur, a' híres sebész, halálos beteg. Leányának, Beaumont francia pair hitvesének 5—6 millio frank. hagyand. Utolsó látogatása Rothschild urnál volt, kinek kifizczamult czombját igazítá helyre, 's e' kis fáradságért 100,000 frankot kapott. — „Lajos-Fülöp, állhatatossága ugymond egyik párisi levelezője az Allg. Znak, meg fogja a' tiersparti eröködéseit mosolygani, mert a' hol szükséges, ott a' király nem csak annyira szilárd mint a' kőfal, hanem inkább szétvághatatlan mint egy csomó gyapju, mellyet semmi kard sem szelhet által. Ő épen azon erővel bír, melly Franciaországnak mostani körülményeinél fogva szükséges, és színre olly hajlékony akarattal bír, melly azonban mindig akarat marad. Mindazáltal minél inkább fejlőd ki a' politika szelleme, minél mélyebb gyökeret verend az egy év óta ugy is igen elhatalmazott tisztviselői világ, annál szilárdabban 's merevenebben ki fog Lajos-Fülöp nyilatkozni. E' mellett azonban a' kormány előkelőbb irányt is mutatgat, a' doctrinairek t. i. tiszteletből az arisztokratia előtt, Lajos-Fülöp uralkodói becsvágy és politikából. Attól fél ő, 's méltán, hogy ha a' legitimisták közül a' jobb fők megtérnek csalatkozásukból, 's nem reméllhetik többé V. Henrikjök visszajövetelét, az udvartól nem csak távolságban fognak maradni, hanem egyszersmind, ha nem épen Lafayette-t utánazni is, legalább független állásba fogják magokat helyezni, és népszerűség után jární. Még azt sem tartja Lajos-F. lehetetlennek, hogy a' republicanusokhoz is fognának némelyek szítani. Azért is most folyvást azon gondolat foglalja el Lajos-F. elméjét, hogy a' pairséget örökössé, származékossá tegye.“

Az Algier gyarmatozására' összeállott társaság már teljesen szerkezült 's az alapszabályoknál fogva megkivánt tőke is le van téve. Egyedül Bardet ur, Rouen mairje, és követ, 's testvére 120 részvényt irtak alá 1000 frankkal. A' társaságnak Algier környékén már 30,000 holdnyi művelhető földe van, 's fekvése igen kedvező. A' társaság egyik tisztviselője számos ügyes és bátor gyarmatossal indult el oda. A' gyarmatosak mint bérlők alkura léptek a' társasággal, 's nem messze a' várostól külön bértelkeken (Pachthof) fognak letelepülni. — A' Modenában megjelenő „Igazszózat“ című lap legujabb számában azt kívánja: ne taníttatnék az ifjuság a' világ történeteire, nehogy

a' spártaiak és rómaiak veszélyes példáját lássák mindig szemek előtt. — A' Gazette de France nem akarja hinni, hogy Reschid a' török követ Algier visszakivánása végett ment Franciaországba, hanem hogy a' porta Anglia és Franciaország kölcsönös állásáról egymáshoz, hibás nézetek 's vélemények támadjanak Európában. Az orosz követ, mint a' Gazette hiszi, nem nagy figyelemmel veszi e' követséget, mellynek fő dolga séta-fita lesz Londonban és Párisban. A' szultánnak semmi esetre sincs kedve az orosz szövetségtől elállani, azonban a' Franciaország és Anglia iránt kedvező seraskier basa még is rá vette, hogy követet küldjön a' párisi és londoni udvarokhoz, nehogy azt higgyék, hogy a' porta egészen és teljes függetlenben áll Russziától azt reméllvén a' szultán, hogy e' kettős küldöttséggel megesökkent tekintetét ismét helyre fogja állíthatni. Ennélfogva Reschid beynek nincs egyéb tiszte, mint az új török formaruha képét viselni a' juste-milieu udvarnál. A' Courrier azonban e' küldetés okául kereskedői kölcsönös intézkedést állít. — A' Tribune september 26dikán 10dszer foglaltatott le. Az ekkori parancsban okát sem adják a' lefoglalásnak. — A' spanyol cortes kicsapongó viselete, a' ministerium daczára, nagy zavarba ejté a' fr. kabinetet. Attól tart ez, hogy a' cortes ezen iránya arra bírhatja majd az éjszaki hatalmakat, hogy egyenesen és világosan Carlos részére nyilatkozzanak. Annyi bizonyos, hogy néhány hónap előtt, midőn Zea megbukott, 's Rosa lett minister, azzal fenyegetőztek, hogy d. Carlost elismérendik. Több jegyzéket is váltottak eziránt; 's csak hosszas alkudozások után bírható a' tülleriák kabinetje a' többi udvart e' rendszabály elhalasztására, mint-hogy a' francia kabinet befolyásával oda igérkezék dolgozni, hogy az új spanyol ministerium a' haladó párt kívánatinak ne engedjen. A' körülmények hatalma azonban legyőzé a' diplomatia törekvésit. Rosa ministeriumán, melly a' status quot fön akará tartani, a' procurador-kamara messze túlvágtatott. Most tehát azt hírlík, hogy ezek következésiben az éjszaki kabinetek hajlandók don Carlost elismerni, annál inkább, mivel az infans ügyvivőji kedvező színekkel festegetik a' praetendens ügyét, mellynek elhatározó állása csak azon moralis nyomadék híjával van még, mellyet nyerne, az éjszaki hatalmak elismerése által, azt tehát mindenek fölött sürgetik.

A' Temps, Quotidienne, Messenger és National szemére hányják a' kormánynak, hogy a' telegraphi közleményt a' spanyol adósság elismeréséről korábban kapták, 's csak meghitteikkel közölték, kik a' tőzsér-csarnokon azután sokat nyertek. — A' Moniteur e' fölött bő nyilatkozást ad

mentségül, mely oda üt, hogy a' telegraph utólsó jeladása 1 óra után 23 perccel érkezett, 2 óra után 10 perccel átfordítva a' belministeriumba hozatott, 's $\frac{3}{4}$ kor 3 órára a' pénz-csarnokon kiszögeztetett. Egy pillantásnyit sem vesztek, 's ha — mi hihetetlen — e' bir előbb közzé lett, az nem a' kormány részéről történt. A' National erre azt mondja: „Madrithól 25én délután 4 órakor indult a' hírnök 's annak legkésőbb 28kán reggel kellett Bayonneba érnie; a' telegraphi közleménynek tehát 28ika reggelétől 29iki délutáni 3 óraig kelle járnia. — Párisba a' vidékről érkező hírek, a' megye — és helyhatóság választásiról szomorítók. A' legdérekebbak is vonakodnak megválasztatni magokat, mert az összesítő politika minden érdeket megsemmisít. A' kamara ministeri tagjai ez irány és tekintetben kénytelenek lesznek engedvényeket javasolni. A' Courier français hirt közöl, mellynél fogva Gérard marsal, ki egyedül kíséré a' királyt a' ministerek közül Fontainebleauban, kabineteti kérdéssé akarja a' politikai foglyok iránti közböcsánatot tenni. 'S vagy közböcsánattal térend onnan vissza, vagy tárcza (partfeuille) nélkül. Mit a' Courier, noha nem egészen meri hitelesnek állítani, de a' marsal karakteréhez illőnek mond.

N É M E T A L F Ö L D.

Az amsterdami új kereskedő társaság biztossága a' spanyol pénzalapok birtokosai nevében fölírást nyújtott a' spanyol kormányzó királynéhoz, mellyben miután azon véleményét kimondja, hogy szabadság csak ott állhat fel és meg tartósan, hol mind a' nép mind a' kormány karakterét nyilvános és magányos erények képezik, végzetül azzal fenyegetőzik, hogy ha a' spanyol finanzebiztosság tudósítása elfogadtatik, az amsterdami csarnok mind a' mostani mind a' jövő spanyol kölcsönök előtt zárva leend.

Brüsszelben a' septembri napokat a' revolutio emlékezetére népjátékok közt 's a' esend minden háborodta nélkül töltötték el. — Antwerpbe két gőzköcsi érkezett Angliából, mind a' kettő Macerone uré, 's egyik azonnal mozgásnak fog eredni. — Több angol hírlapnak számolása után a' hollandi király leggazdagabb magányos ember volna most Európában, v. talán az egész világon is. Vagyonát több száz milliónyi tallérra vethetni. Sze-

rencséje az 1814iki majus 14iki törvénnyel kezdődött, mely a' hollandi adósságot valamennyi régi már el is felejtett hollandi adóssággal ismét helyreállította, 's mellyek jegyei alacsony áron keltek. Az 1822ki ügyviselőség zagyvaléka 1830ban, ugy szinte a' brüsseli banknak engedett kedvezések, mellyben Vilmos király fő részvényes vala, nem kevéssé öregbítették vagyonát. Előtt a' hollandi gyarmatok jövedelmei Keletindiában, mint-hogy azok igazgatásáról a' németalföldi alaptörvény 60ik cikkelye félszeg magyarázatánál fogva számot adni nem szokott, még inkább nevelik a' nassauai ház feje kincseit. — A' Journal de la Haye Moritz és Haber uraktól vele közölt 's a' guernicai kir. lakból sept. 7ről költ rendelését hirlidon Carlosnak, mellyben az valamennyi, VII. Ferdinand királytól 1832 oct. 6ig alapított kölcsönt teljesen elismeri, és a' hitelezők kielégítésére szükséges rendszabályokat azonnal megteendő, mihelyt a' kir. főváros birtokában leend, 's minden jogaiba valódilag visszalépend.

O R O S Z O R S Z Á G.

A' Sándor-émlék letakarta emlékezetére Miklós czár mind a' katonai, mind a' polgári főbb tiszteknek díjpótlásul évenként 2,500,000 rubelt jelölt ki mindenik illető ministeriumnál, hogy azt a' tisztviselők között évenként osszák ki. — E' tárgyi ukázában a' czár azon ígéretét is adja, hogy a' mennyire telik, e' mennyiséget minden évben mindaddig szándéka nevelni, míg az érintett tisztviselők díjai az illő számot elérendik, és sajnálkozását mondja ki arról, hogy ezen, már Sándor császár által is régen táplált ohajtást mindeddig legyőzhetetlen akadályok gátlák. A' díjregrbitésről készitendő jegyzéket helybenhagyás végett a' czárnak kell végrehajtás előtt bemutatni. — Olaszországból Odessába érkezett Franzoni szobrász engedelmet nyert Krim déli partjain márványbányakeresésre. Csakugyan talált is ugy nevezett aegyptusi márványt, különös szép vörös színűt különféle erek 's árnyéklatokkal. A' márványt Alupkában fődözte fel. Franzoni ur bir is már műhelyben különféle krimi márványfajjal, mellyeket haladéktalan szándéka kidolgozni. — A' czár sept. 19én estve 6 órakor (Pétervárból 36 órányi utazás után) Moszkvába ért, hol másnap mischallgatás után a' katonaságon szemlét tartott. —

A' gabona pesti piaczi ára octob. 14kén 1834:

poz. m. vil. gu.	legjobb	közép	csel. (2)	poz. m. vil. gu.	legjobb	közép	csel. (2)
Tisztabuza	140	133 $\frac{1}{2}$	126 $\frac{1}{2}$	Zat	74 $\frac{1}{2}$	73 $\frac{1}{2}$	72
Kétszeres	120	113 $\frac{1}{2}$	—	Köcs	93 $\frac{1}{2}$	—	—
Rozs	103 $\frac{1}{2}$	100	96 $\frac{1}{2}$	Köcskása	213 $\frac{1}{2}$	200	—
Arpa	96 $\frac{1}{2}$	—	—	Kukoricza	100	96 $\frac{1}{2}$	93 $\frac{1}{2}$

P é n z k e l e t:

Bécs october 14kén közepár pengő pénzben			
Status 5 pC. kötel.	99 $\frac{1}{2}$	1834 ^{ki} statusköles.	549 $\frac{1}{2}$
„ 4 pC.	90 $\frac{1}{2}$	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	45 $\frac{1}{2}$
„ 1820 ^{ki} köles.	203 $\frac{1}{2}$	Bankrészevény	1259 $\frac{1}{2}$
„ 1821 ^{ki} „	138 $\frac{1}{2}$	Cs. arany pCt. agio	—

Szerkeszteti Helme ez y. Nyomatatja Landerer